

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW

NA LATA 2008 -2015

AKTUALIZACJA, ĆMIELÓW, 2014

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
1. WSTĘP	3
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW	5
2.1. Położenie i przynależność administracyjna.....	5
2.2. Powierzchnia.....	6
2.3. Ludność.....	6
2.4. Rys historyczny.....	7
2.5. Gospodarka.....	8
2.6. Rolnictwo.....	10
2.7. Bezrobocie.....	11
2.8. Oświata.....	11
2.9. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	12
2.10. Turystyka i sport.....	13
2.11. Kultura.....	15
2.12. Bezpieczeństwo.....	16
2.13. Infrastruktura.....	17
2.13.1 Transport i komunikacja.....	17
2.13.2. Telekomunikacja.....	17
2.13.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	18
2.13.4. Zaopatrzenie w gaz.....	18
2.13.5. Zaopatrzenie w wodę.....	18
2.13.6. Kanalizacja	18
2.13.7. Gospodarka odpadami.....	19
2.14. Zasoby przyrodnicze i środowiskowe	19
2.15. Zasoby środowiska kulturowego i przestrzennego.....	22
3. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW.....	24
4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW.....	26
5. WIZJA ROZWOJU ĆMIELOWA.....	27
6. CELE, DZIAŁANIA, ZADANIA.....	27
7. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.....	31
8. MONITOROWANIE PLANU.....	34
9. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW.....	34

1. WSTĘP

Obecność Polski w Unii Europejskiej stworzyła mieszkańcom kraju, w tym mieszkańcom Ćmielowa ogromną szansę zmniejszenia dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi i małych miast oraz promowanie obszarów wiejskich przy zachowaniu tożsamości społecznej zapewnia zrównoważony rozwój tych obszarów. Bez wątpienia ma to wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów jest jednym z najważniejszych elementów odnowy i rozwoju, ukierunkowanym na działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców w ujęciu średniookresowym na lata 2008 – 2015. Jest to podstawowy dokument planistyczny niezbędny przy aplikowaniu o środki finansowe pochodzące z Unii Europejskiej, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Oś 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie: Odnowa i rozwój wsi w zakresie:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a. pełniących funkcje publiczne, społeczno – kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b. służące promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno – kulturalnych;
4. zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
5. odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
6. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Powyższy zakres działań ma na celu umożliwienie rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, a tym samym wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Plan Rozwoju Miejscowości Ćmielów określa szczegółowo kierunki rozwoju miasta Ćmielów w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju, wskazującym

drogę przygotowania do funkcjonowania w strukturach Unii Europejskiej. Efektywne wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy oraz zagadnień wynikających ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy wymaga opracowania szczegółowych planów pochodzących z inicjatywy i wykonanych przez mieszkańców danej miejscowości, a zawierających min. sposoby realizacji założonych celów w ścisłej korelacji również ze Strategią Miasta i Gminy Ćmielów na lata 2014-2020.

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów został opracowany przez mieszkańców Ćmielowa, w oparciu o strategiczne dokumenty Miasta i Gminy Ćmielów, takie jak:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ćmielów,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów
- Plan Rozwoju Miasta i Gminy Ćmielów

oraz zgodnie z dokumentami ponad lokalnymi i programowymi.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW

2.1. Położenie i przynależność administracyjna

Miasto Ćmielów należy do gminy miejsko – wiejskiej położonej w obrębie Województwa Świętokrzyskiego, w powiecie Ostrowieckim, w jego wschodniej części. W latach 1975 – 1998 miasto i gmina Ćmielów stanowiło część województwa tarnobrzesckiego, a wcześniej województwa kieleckiego.

Rys. nr 1. Położenie gminy Ćmielów na tle województwa świętokrzyskiego

Miasto i Gmina Ćmielów graniczy:

- Ø od południa – z gminami Opatów, Wojciechowice (powiat Opatów).
- Ø od południowego zachodu – z gminą Sadowie (powiat Opatów).
- Ø od zachodu – z gminą Bodzechów (powiat Ostrowiec Świętokrzyski).
- Ø od północy – z gminą Bałtów (powiat Ostrowiec Świętokrzyski).
- Ø od wschodu – z gminami Ożarów, Tarłów (powiat Opatów).

Odległość siedziby gminy:

Od siedziby władz wojewódzkich (Kielc) waha się w granicach 80 – 100 km.

Od siedziby starostwa w Ostrowcu Świętokrzyskim 10 – 20 km.

Odległość od pobliskich miejscowości koncentrujących usługi ponadlokalne i miejsca pracy, z których korzysta społeczność miasta i gminy Ćmielów:

Opatów 14 – 20 km;

Ostrowiec Świętokrzyski 10 – 20 km;

Ożarów 10 – 14 km, co wiąże się to z bliskością do ośrodków administracyjnych i przemysłowych.

2.2. Powierzchnia

Gmina zajmuje powierzchnię 11 790 ha, w tym 1 334 ha - to powierzchnia miasta Ćmielowa. Struktura użytkowania gruntów w gminie przedstawia się następująco:

z powierzchni 11 790 ha:

- użytki rolne 7 608 ha stanowią (62,62% ogółu powierzchni gminy), w tym:
- grunty orne 6 077 ha - (50,59% ogółu powierzchni gminy), w tym grunty w klasach I-III zajmują powierzchnię około 4 087 ha
- sady zajmują powierzchnie 125 ha
- trwale użytki zielone zajmują 1 406 ha
- lasy 3 676 ha - (31,18%) (w tym lasy państwowe – 2 881,9 ha, lasy prywatne 794,10 ha)
- pozostałe tereny to 512 ha obejmujące budownictwo mieszkaniowe, usługi, handel i tereny zielone (w tym – Park Miejski 0,68 ha).

2.3. Ludność

Miejscowość Ćmielów zamieszkuje **3 099 mieszkańców** (według stanu na dzień 03.06.2014r. -pobyt stały), w tej liczbie mężczyźni stanowią 1480 osób.

Lata		2008	2009	2010	2011	2012
ludność	ogółem	3194	3189	3176	3238	3183
	mężczyźni	1537	1530	1519	1538	1516
	kobiety	1657	1659	1657	1700	1667

Tabela nr 1. Stan ludności w m. Ćmielów w latach 2008-2012 wg płci.

Dane pochodzą z US Kielce - www.gus.gov.pl

Średnia gęstość zaludnienia w Ćmielowie w roku 2012 wynosiła 238 osób/1 km².

Z powyższych danych wynika, iż liczba ludności wykazuje ogólną tendencję spadkową, z odpływem mężczyzn z terenu miasta, co wiąże się z migracją do większych miast w poszukiwaniu „lepszego życia”. Coraz częściej w małych miastach, takich jak Ćmielów uwidacznia się zjawisko emigracji ekonomicznej. Mieszkańcy miasta, w poszukiwaniu

lepszych warunków bytowych decydują się na stałe lub na długotrwałe wyjazdy za granicę do takich krajów jak: Wielka Brytania, Irlandia, USA, Austria, Niemcy czy Włochy.

W mieście Ćmielów więcej jest kobiet, stanowiąc 52,37% ogółu mieszkańców, w związku z czym na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet.

Na terenie Ćmielowa, według rocznika statystycznego za 2012 rok, ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 62,67% mieszkańców miasta. Należy stwierdzić, iż na terenie miejscowości zaobserwowano większy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – 632 osoby w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym – 556 osób, co oznacza tzw. „starzenie się społeczeństwa”. Podobnie jest z przyrostem naturalnym, który w 2012 roku osiągnął poziom ujemny – 9,3. Zjawisko to związane jest z migracją ludzi młodych do większych miast oraz zagranicę w celach zarobkowych oraz z brakiem perspektywy rozwoju i zatrudnienia w okolicach.

2.4. Rys historyczny

Początki osadnictwa na terenie dzisiejszego Ćmielowa sięgają neolitu (ok. 2500 lat p.n.e.). Badania archeologiczne dowodzą, iż na Gawrońcu (lokalna nazwa wzgórz położonych na krawędzi doliny Kamiennej) mieszkali ludzie, którzy zajmowali się m. in. wyrobem narzędzi kamiennych z krzemienia, wydobywanego w niedalekich Krzemionkach Opatowskich, gdzie znajdowała się duża kopalnia tego surowca. W pierwszych wiekach naszej ery wzdłuż rzeki Kamiennej przebiegał rzymski szlak handlowy. Okolice zamieszkiwała ludność trudniąca się rolnictwem i prawdopodobnie garncarstwem.

Pierwsze wzmianki historyczne o Ćmielowie pochodzą z XIV w. W tym czasie istniała tu gotycka warownia oraz zbudowany na początku wieku kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Matki Bożej.

Na przełomie XV i XVI wieku rozpoczął się bardzo pomyślny okres dla Ćmielowa. Trafił on w ręce rodu Szydłowieckich. Już 19 maja 1505r., dzięki staraniom Jakuba Szydłowieckiego, król Aleksander Jagiellończyk wydał dla tej miejscowości przywilej lokacyjny. Po śmierci Jakuba, jego przyrodni brat Mikołaj dokonał gruntownej przebudowy miejscowego kościoła, nadając mu renesansowy wystrój. Kolejny właściciel Ćmielowa, kanclerz wielki koronny Krzysztof Szydłowiecki przebudował w latach 1519-1531 gotycki zamek, przekształcając go w piękną, renesansową rezydencję.

Podczas najazdu szwedzkiego w Ćmielowskim zamku doszło do spotkania króla Karola Gustawa z księciem Siedmiogrodu Rakoczym (1657r.). Niestety z „popiołem” związany jest również początek procesu niszczenia tej budowli.

Ze względu na obfitość odpowiedniego surowca ludność Ćmielowa trudniła się garncarstwem. W 1730r. miejscowi garncarze otrzymali od króla Augusta II przywilej sprzedaży wyrobów w całym kraju. Około 1790r. miejscowy rzemieślnik Wojtas, wraz z kilkoma współnikami założyli pierwszą prymitywną manufakturę produkującą naczynia gliniane i fajansowe. Pełny rozruch wytwórni nastąpił w 1804 r., kiedy jej właścicielem został hr. Hiacynt Małachowski. W 1839r. rozpoczęto w fabryce produkcję porcelany.

W 1863r. Ćmielów stracił prawa miejskie. Po odrodzeniu Polski w 1918r. gmina Ćmielów znalazła się w powiecie opatowskim w województwie kieleckim.

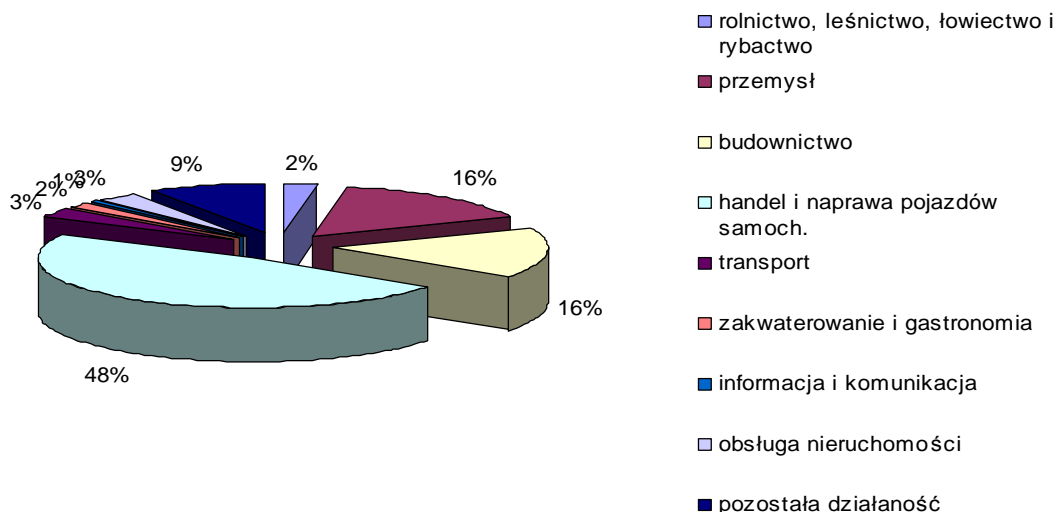
W okresie okupacji hitlerowskiej na terenie gminy aktywnie działali partyzanci Armii Krajowej ze zgrupowania „Ponurego” i „Nila”. Po drugiej wojnie światowej nowe władze Polski doprowadziły do upaństwowienia fabryki porcelany (1946r.)

W centrum Ćmielowa został zachowany zabytkowy układ urbanistyczny miasta, z centralnym parkiem (rynkem). Pozostałości układu miejskiego stanowią ulice: Rynek, Długa, Opatowska, Ostrowiecka, Sandomierska i Sienkiewicza wraz z zlokalizowaną wzdłuż nich zabudową.

2.5.Gospodarka

Na terenie Ćmielowa w 2012 roku zarejestrowanych było 217 podmiotów gospodarki narodowej (rejestr REGON), w tym 11 w sektorze publicznym i 206 w sektorze prywatnym. Najwięcej, bo aż 80 firm ukierunkowanych było na prowadzenie handlu.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Wykres nr 1 – Podmioty gospodarcze w m. Ćmielów zarejestrowane w rejestrze REGON

Większość zakładów na terenie Ćmielowa – 73,73%, to podmioty jednoosobowe lub tzw. "rodzinne". Do największych pracodawców w gminie należą:

- Polskie Fabryki Porcelany „Ćmielów” i „Chodzież” S.A.- produkcja porcelany użytkowej,
- Fabryka Porcelany „AS” - produkcja porcelany artystycznej
- Samorządowy Zakład Wodociągów i Gospodarki Komunalnej – jednostka budżetowa gminy Ćmielów.

Znaczne udziały w zatrudnieniu mają również oświata, ochrona zdrowia i opieka społeczna.

Na szczególną uwagę zasługują: Polskie Fabryki Porcelany „Ćmielów” i „Chodzież” S.A. produkujący porcelanę użytkową z wieloletnią tradycją. Początki produkcji sięgają roku 1790. Obecnie zakład specjalizuje się w produkcji porcelany stołowej cieszącej się powszechnym uznaniem w kraju i zainteresowaniem wielu odbiorców zagranicznych.

Fabryka Porcelany AS specjalizuje się w wytwarzaniu artystycznych wyrobów z porcelany. Skuteczna promocja oraz rozszerzenie działalności fabryki „AS” o warsztaty ceramiczne pn.: „**ŻYWE MUZEUM PORCELANY**”, podczas których można się zapoznać z procesem produkcji porcelany oraz wykonać własną figurkę, sprzyjają rozwojowi turystyki w regionie.

Najczęściej jednak ludność znajduje zatrudnienie w pobliskich miastach jak Ostrowiec Świętokrzyski, czy Opatów. Związane jest to z niewystarczającą liczbą miejsc pracy i koniecznością „migracji za pracą”.

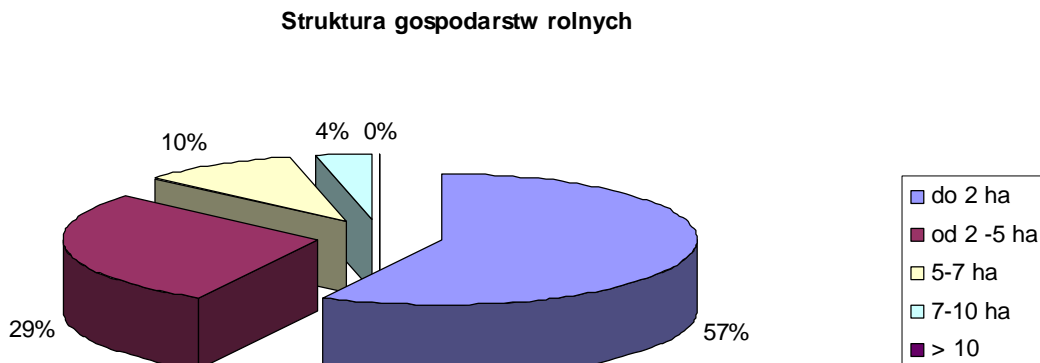
2.6. Rolnictwo

Gmina Ćmielów posiada korzystne warunki do rozwoju rolnictwa i stanowi funkcję wiodącą gminy. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 62,62% ogólnej powierzchni gminy. Gleby posiadają dobrą wartość użytkową, szczególnie w części południowej gminy - to obszar typowo rolniczy, gdzie dominują urodzajne gleby (brunatnoziemy i czarnoziemy) rozwinięte na pokrywie lessowej. Na tym obszarze niewiele jest obszarów zalesionych i zadrzewionych.

Obszary leśne zajmują 31,18% ogólnej powierzchni gminy, przy czym rozkład zalesienia nie jest równomierny, przeważająca część lasów występuje w północnej i środkowej części gminy.

Grunty orne stanowią 51,54% ogółu powierzchni gminy, udział łąk i pastwisk jest niewielki i wynosi 11,92%, a sady zajmują zaledwie 1,06% ogólnej powierzchni gminy.

W miejscowości Ćmielów według stanu na dzień 03/06/2014r. istniało 161 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych: 350,45ha.

Wykres nr 2. Struktura gospodarstw rolnych Ćmielowie

Analizując powyższy wykres należy stwierdzić, że na terenie Ćmielowa dominują gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, stanowią one aż 86,33% wszystkich gospodarstw rolnych w Ćmielowie. Gospodarstwa te raczej nie są nastawione na jakąkolwiek produkcję rolniczą, jednakże z punktu widzenia wymiaru podatkowego istnieją. Jest to pozostałość po ubiegłych latach, gdzie na terenie Ćmielowa funkcjonowały dość duże gospodarstwa nastawione na chów bydła mlecznego z uwagi na dużą powierzchnię łąk i pastwisk

położonych w dolinie rzeki Kamiennej. Obecnie gospodarstwa towarowe (o powierzchni powyżej 7 ha) nastawione są głównie na produkcję zbóż, w szczególności pszenicy oraz roślin okopowych – ziemniaków z przeznaczeniem na sprzedaż na lokalnym rynku. Hodowla zwierząt na terenie Ćmielowa praktycznie nie istnieje, z uwagi na opłacalność produkcji oraz charakter miejski miejscowości Ćmielów.

2.7. Bezrobocie

Według Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim na terenie gminy Ćmielów na koniec roku 2013 było zarejestrowanych 682 osób bezrobotnych, w tym: 347 kobiet, a prawo do zasiłku posiadało 105 osób. Porównując rok 2013 do 2008 roku należy stwierdzić, że liczba osób bezrobotnych zwiększyła się o 124 osoby.

Lp.	Rok	Liczba mieszkańców w tys.	Bezrobotni								Niepełnosprawni Poszukujący pracy	
			Razem	Kobiety	z zasiłkiem	do 25 lat	długo-trwale	powyżej 50 lat	bez kwalifikacji i doświadczenia	niepełnosprawni	Ogółem	Niepełnosprawni
1.	2008	7,80	558	290	105	121	309	96	362	23	b.d.	2
2.	2009	7,79	681	340	150	160	317	126	440	31	b.d.	3
3.	2010	7,77	654	315	112	145	359	125	374	38	b.d.	2
4.	2011	7,74	673	351	101	144	398	125	435	47	9	4
5.	2012	7,67	685	336	114	135	409	128	412	55	8	6
6.	2013	7,77	682	347	105	132	412	129	220	51	8	4

Tabela nr 2. Bezrobocie w gminie Ćmielów *
 (*) wg. danych z PUP Ostrowiec

2.8. Oświata

Na terenie miasta funkcjonuje jedna placówka przedszkolna- Samorządowe Przedszkole, do którego uczęszcza **125** przedszkolaków oraz Szkoła Podstawowa w Ćmielowie i Gimnazjum w Ćmielowie do których uczęszcza w roku szkolnym 2013/2014 łącznie **377** uczniów.

W szkołach uczniowie korzystają również z zajęć pozalekcyjnych takich jak: sekcji piłki siatkowej i tenisa stołowego, judo, a w czasie ferii zimowych i wakacyjnych działają świetlice środowiskowe. Cyklicznie organizowane są turnieje siatkarskie, piłki halowej i tenisa stołowego.

Gmina stale poszerza i inwestuje w ofertę edukacyjną dla mieszkańców. W 2010 roku została oddana do użytku nowa hala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Ćmielowie. Sala o pełnowymiarowej płycie boiska do gry w piłkę ręczną (20x40m) pełni funkcję nie tylko szkolną, a poza godzinami pracy szkoły również rekreacyjno – sportową jako bezpłatny ogólnodostępny obiekt sportowy, w którym oprócz możliwości uprawiania popularnych dyscyplin sportowych, takich jak: piłka halowa, koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, tenis stołowy, można skorzystać również z siłowni.

W celu poprawy zdrowia i sprawności fizycznej młodzieży szkolnej zmodernizowano boiska przy Gimnazjum w Ćmielowie. Powstały dwa obiekty sportowo- rekreacyjne. Jeden z przeznaczeniem do gry w piłkę nożną, drugie boisko wielofunkcyjne do gry w koszykówkę, tenisa ziemnego i siatkówkę.

Każda z placówek posiada dostęp do Internetu oraz w pełni wyposażone pracownie komputerowe.

Wielkość budynków szkolnych jest wystarczająca dla ilości uczniów. Niezbędne jest tylko stworzenie odpowiedniego zaplecza sportowego w placówkach oświatowych, które nie posiadają obiektów takich jak wielofunkcyjne boiska przyszkolne.

Konieczna jest również modernizacja istniejących budynków w celu dostosowania ich do zmieniających się przepisów budowlanych, a także modernizacja pod względem zużycia energii z uwzględnieniem źródeł odnawialnych.

W mieście nie funkcjonują placówki oświatowe kształcenia ponad gimnazjalnego.

2.9.Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Obsługę ludności miasta i gminy w zakresie opieki zdrowotnej prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Pacjent” z siedzibą w Ćmielowie. Zapewnia on w pełni obsługę pierwszego kontaktu oraz niektóre usługi specjalistyczne. Obsługę specjalistyczną w zakresie opieki zdrowotnej odbywa się najczęściej na zasadzie korzystania ze specjalistycznych zakładów (przychodnie, szpital) położonych w Ostrowcu Świętokrzyskim i Opatowie

W przypadku zaopatrzenia w środki farmaceutyczne mieszkańcy korzystają z jednej apteki położonej w mieście.

Na terenie Miasta i Gminy funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Działalność ośrodka polega przede wszystkim na docieraniu z pomocą finansową i rzeczową do mieszkańców gminy potrzebujących tej pomocy. Do najpopularniejszych świadczeń należy: zasiłek na dożywianie rodzin i dzieci, zasiłki okresowe, celowe, renty socjalne, ochrona macierzyństwa

oraz organizowanie koloni dla dzieci z rodzin najbiedniejszych. Ponadto pracownicy ośrodka sprawują pieczę nad mieszkańcami samotnymi, niepełnosprawnymi poprzez opiekunki środowiskowe.

2.10. Turystyka i sport

Gmina ze względu na swoje walory przyrodniczo – krajobrazowe, tradycje kulturowe i historyczne, posiada duże możliwości turystyczne. Wobec powyższego zostały wyznaczone szlaki turystyczne związane z miejscami historyczno – zabytkowymi i kulturowymi występującymi na terenie miasta i gminy:

- Ćmielów (szosą w kierunku Borii) – Ruda Kościelna (zabytkowy kompleks dworski i kościół) – Stoki (dolina Kamiennej, odkrywki skalne, dawne figury i kapliczki przydrożne – przykłady rzeźby warsztatowej) – Podgórze (cmentarz wojskowy z I wojny światowej) – Wólka Lipowa – Tarłów (wysokiej klasy kościół barokowy z unikatową dekoracją stiukową zwaną „Tańcem śmierci”) - Ożarów (zabytkowy cmentarz żydowski) – Ćmielów (około 50 km).
- Ćmielów – Drygulec (pomnik polskich żołnierzy poległych w wyniku nalotu we wrześniu 1939 r.) – Ożarów – Przybysławice (zabytkowy kościół z XIX w., na cmentarzu grób rodziny Gombrowiczów) – Sobótka (zabytkowy kościół) – Sandomierz – Zawichost (dwa cenne obiekty sakralne) – Czyżów Szlachecki (zabytkowy pałac późno barokowy i kościół) – Ożarów – Ćmielów (około 85 km).
- Ćmielów – Ożarów – Bidziny (zabytkowy kościół barokowy) – Gierczyce (zabytkowy kościół barokowy) – Opatów (romańska kolegiata, kościół i klasztor bernardyński z ciekawym wystrojem rzeźbiarskim, podziemna trasa turystyczna) – Buszkowice (pomnik Batalionów Chłopskich) – Ćmielów (około 43 km).
- Ćmielów – Bodzechów (resztki zabytkowego parku, kościół drewniany) – Ostrowiec Świętokrzyski (zabytkowy kościół) – Krzemionki Opatowskie (kopalnia neolityczna udostępniona do zwiedzania) – Boria – Ruda – Ćmielów (około 35 km).
- „Śladami Witolda Gombrowicza” (około 100 km): Ćmielów (Miejscowy Dom Kultury im. Witolda Gombrowicza prowadzi ośrodek dokumentujący życie i twórczość tego pisarza oraz organizuje wystawy tematyczne) – Ruda Kościelna (wystąpiła w „Pornografii”) – Tarłów – Potoczek (zabudowania dworskie należały

kiedyś do Janusza Gombrowicza, brata Witolda, który tu przyjeżdżał na wakacje) – Bałtów – Krzemionki Opatowskie – Ostrowiec – Nietulisko – Doły Biskupie (znajduje się fabryka tektury wraz z osiedlem przyfabrycznym – unikatowy zabytek przemysłowy – założona przez Jana Gombrowicza, ojca pisarza, w 1904 r. i nazwana „Witulin” od imienia Witolda, gdyż dochody z niej miały stanowić zabezpieczenie finansowe pisarza) – Ostrowiec – Jacentów – Grocholice (Wszzechświęte – zabytkowy kościół o gotyckiej bryle, w którym został ochrzczony Witold Gombrowicz. Zachował się stosowny zapis w „Księdze Urodzonych – Małoszyce (resztki parku i zabudowań dworskich; tu urodził się i spędził pierwszy okres życia autor „Ferdydurke”) – Grocholice - Bodzechów (resztki parku i zabudowań dworskich Kotkowskich. Matka pisarza pochodziła z tej rodziny; miejscowość ta często występuje w utworach W. Gombrowicza) – Ćmielów (z Ćmielowa przez Ożarów można dojechać do Przybysławic, gdzie na cmentarzu parafialnym znajduje się grób rodziny W. Gombrowicza).

- Dolina Kamiennej: Ćmielów – Denków – Ostrowiec – Nietulisko – Brody Iłżeckie (zalew) – Starachowice – Wąchock (romańskie opactwo cysterskie z XIII w. – Skarżysko (około 60 km).

Spółeczność miasta i gminy szczyli się przede wszystkim szlakiem zwanym „Śladami Witolda Gombrowicza” (około 100 km) – życie pisarza i jego rodziny związane były z miejscowościami położonymi na terenie gminy.

Przez Ćmielów przebiega również Szlak Przygody, nowa atrakcja świętokrzyskiej turystyki, wykorzystującej marketingowy program lojalnościowy. Swym zasięgiem obejmuje 850km tras i ponad 100 oznakowanych atrakcji. Wszystkie atrakcje na Szlaku są ściśle związane z historią i kulturą regionu świętokrzyskiego. Aby sprostać różnorodnym gustom turystycznym utworzono sześć krain tematycznych, z których jedna z nich to – „Kraina Czterech Żywiołów” w skład której wchodzi między innymi Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie.

Usytuowanie gminy z dala od ośrodków wielkiego przemysłu sprawia, że środowisko naturalne gminy jest nieskażone i sprzyja rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi. Atmosfera naturalnego środowiska, jaką stwarza rzeka Kamienna i jej dopływy w otoczeniu dużego kompleksu leśnego sprawiają, że jest wspaniałym miejscem rekreacji i wypoczynku docenianym przez całe rodziny.

Na terenie Ćmielowa funkcjonuje klub sportowy – „Świt” Ćmielów. W klubie otwarto sekcję: piłki nożnej (dwie drużyny – juniorzy i seniorzy). Klub ma do dyspozycji obiekt sportowy położony w Ćmielowie, w otoczeniu kompleksu leśnego. Znajduje się tu Ośrodek Sportu, który służy nie tylko dla rozgrywek sportowych, ale i organizacji imprez artystycznych. Powierzchnia obiektu wynosi ok. 4 ha, w obrębie, którego znajdują się:

- stadion z dwoma boiskami do piłki nożnej (niepełnowymiarowe) otoczone rzędami ławek,
- jedno boisko uniwersalne o nawierzchni asfaltowej do gry w koszykówkę i tenisa ziemnego
- budynek administracyjno – socjalny (biuro, szatnie)
- budynki gospodarcze na sprzęt
- scena – estrada, zadaszona z miejscami do siedzenia dla ok. 100 osób dla imprez na wolnym powietrzu.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują nieformalnie osiedlowe drużyny piłkarskie, co uwidacznia się przy organizacji imprez sportowych o zasięgu lokalnym np. „Rozgrywek o Puchar Burmistrza Ćmielowa”

Miejscem wypoczynku w mieście jest istniejący Park Miejski w Ćmielowie położony przy ulicy Rynek oraz Domu Kultury im. W. Gombrowicza w Ćmielowie. Teren parku został w 2009 roku gruntownie przebudowany i zagospodarowany. Brak jest w nim urządzeń do ćwiczeń na powietrzu, co postulują mieszkańcy gminy.

2.11. Kultura

Organizatorem i animatorem poczynań związanych z życiem kulturalnym w mieście i gminie jest Dom Kultury im. W. Gombrowicza w Ćmielowie. Dom Kultury jest samorządową instytucją kultury i służy do realizacji zadań gminy w zakresie:

- rozpoznawanie i koordynacja inicjatyw kulturalnych,
- organizowanie zespołowego uczestnictwa w gminnych imprezach kulturalnych,
- prowadzenie bieżącej informacji kulturalnej na terenie gminy,
- edukacji kulturalnej i wychowanie przez sztukę,
- popularyzacji książek i czytelnictwa.

Dom Kultury realizuje swoje zadania poprzez:

- organizację wystaw, koncertów, wycieczek i spotkań autorskich,
- organizację imprez rozrywkowych,
- prowadzenie pracowni artystycznej dla dzieci i młodzieży,

- tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- organizowanie konkursów w różnych dziedzinach sztuki,
- organizowanie koncertów, przeglądów i festiwali,
- gromadzenie i prowadzenie księgozbioru i materiałów bibliotecznych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na zewnątrz oraz w czytelnii.

W placówce mieści się Miejska Biblioteka z dwoma oddziałami, Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Oddział dla Dorosłych o księgozbiorze wielkości 29900 woluminów oraz czytelnia internetowa. Oprócz prowadzenia stałych kół zainteresowań, takich jak: koła: plastyczne, muzyczne, taneczne, klub akustyka i koło teatralne, dom kultury jest animatorem cyklicznych imprez plenerowych oraz okolicznościowych takich jak:

- Noc Świętojańska
- Dni Ćmielowa,
- Dzień Ceramika,
- Dożynki Gminne

oraz uroczystości państwowych, kościelnych, a także Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego „Ocalić od Zapomnienia”

Dom Kultury umożliwia również rozszerzanie pasji i doskonalenia talentów dla mieszkańców w formie zajęć zespołów: „Ćmielowiaczy” i Chór Środowiskowy „Jutrzenka”.

Niewątpliwie Dom Kultury w Ćmielowie jest jedyną taką placówką w Ćmielowie i animatorem kultury w gminie. Budynek wymaga wykonania gruntownego remontu, zwłaszcza sali widowiskowej, w zakresie jej dostosowania do obowiązujących wymogów p.poz i bhp. tj. wymianę foteli na widowni i gruntowne odnowienie sali.

2.12. Bezpieczeństwo

W Ćmielowie funkcjonuje Komisariat Policji – placówka Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św., który dba o bezpieczeństwo publiczne w całej gminie. W komisariacie służbę pełni 4 funkcjonariuszy policji.

Na terenie Ćmielowa działa również Ochotnicza Straż Pożarna w Ćmielowie. Jednostka ta uczestniczy w Krajowym Systemie Ratownictwa.

Działalność OSP jest podstawowym wskaźnikiem aktywności społecznej gminy. Organizowanie się społeczności lokalnej do realizacji postawionych celów jest przykładem tworzenia struktur społeczeństwa obywatelskiego.

2.13. Infrastruktura

2.13.1. Transport i komunikacja

Przez teren miasta Ćmielów przebiega droga wojewódzka nr 755 relacji Ostrowiec Świętokrzyski - Ożarów. Sieć dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 67,8 km, a dróg gminnych 96 km.

Stan techniczny nawierzchni drogi wojewódzkiej jest niezadowalający, szczególnie, iż pełni ona funkcję tzw. „kręgosłupa komunikacyjnego” miejscowości Ćmielów. Droga ta wymaga wykonania kompleksowego remontu nawierzchni oraz zapewnienia odpowiedniego odwodnienia jezdni. Konieczna jest obwodowa Ćmielowa, w ciągu drogi wojewódzkiej, która odciąży tę drogę z ruchu tranzytowego, a tym samym usprawni ruch lokalny w mieście.

W znacznie lepszym stanie technicznym są drogi powiatowe i gminne, które są sukcesywnie remontowane. Dużą niedogodnością dla mieszkańców Ćmielowa stan techniczny miejsc parkingowych i dojazdu do nich w rejonie ośrodka zdrowia i urzędu miasta.

Komunikację zbiorową dla miejscowości Ćmielów zapewnia Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim (komunikacja podmiejska) i prywatni przewoźnicy oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Ostrowcu Świętokrzyskim. Zarówno połączenia, jak i ilość kursów są wystarczające.

Równoległe do drogi wojewódzkiej przebiega linia kolejowa relacji Skarżysko Kamienna – Rozwadów. Na stacji kolejowej zlokalizowanej w Ćmielowie zatrzymują się pociągi osobowe na trasie Rozwadów – Skarżysko Kamienna.

2.13.2. Telekomunikacja

Sieć telefoniczna zarówno przewodowa jak i komórkowa obejmuje całe miasto. Operatorem telefonii stacjonarnej na terenie Ćmielowa jest Orange Polska S.A. oferująca usługę dostępu do Internetu typu: Neostada. Dostęp do Internetu świadczony jest również za pomocą drogi radiowej oraz szybkiego Internetu LTE.

Teren miejscowości pokryty jest zasięgiem wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej, działających na terenie Polski.

2.13.3. Zaopatrzenie w ciepło

W miejscowości Ćmielów, zaopatrzenie w ciepło przy pomocy sieci ciepłowniczej odbywa się tylko do budynków zbiorowego zamieszkania położonych przy ul. Zacisznej i Sandomierskiej.

Gospodarstwa domowe jednorodzinne zaopatrywane są w ciepło przez przydomowe kotłownie indywidualne opalane drewnem, węglem oraz coraz rzadziej gazem sieciowym. Nieliczne budynki ogrzewane są olejem opałowym, czy energią elektryczną.

2.13.4. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren Miasta i Gminy Ćmielów przebiega gazociąg wysokoprężny Ø 300 CN 40 Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski. Długość sieci gazowej w Ćmielowie wynosi 9572m, a ilość odbiorców wynosi 604.

Wskaźnik zgazyfikowania gminy wynosi 70%.

2.13.5. Zaopatrzenie w wodę

Miejscowość Ćmielów zaopatrywana jest w wodę z ujęć wód zlokalizowanych w Ćmielowie – dwie studnie o wydajności 72 i 60 m³/h. Z uwagi na występowanie wód poziomu jurajskiego i położenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420 Ostrowiec – Wierzbica, jakość wód jest dobrej jakości.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry, a zwodociągowanie Ćmielowa wynosi prawie 100%.

2.13.6. Kanalizacja

Gmina Ćmielów nie posiada komunalnej oczyszczalni ścieków. W latach 2005-2006 wybudowano kolektor sanitarny z odprowadzeniem ścieków przez gminę Bodzechów do oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Świętokrzyskim. Obecnie trwa proces podłączania użytkowników i rozbudowa sieci na terenie miasta i gminy. Niewątpliwym problemem jest niewystarczająca długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej, szczególnie w centrum miejscowości, gdzie występuje zwarta zabudowa. Wobec powyższego należy podjąć działania, które będą miały za cel skanalizowanie prawie w 100% miejscowości Ćmielów.

Obecnie na terenie miasta zlokalizowana jest jedna oczyszczalnia ścieków, która położona jest na terenie zakładu porcelany w Ćmielowie. Oczyszczalnia ta, jest oczyszczalnią biologiczno – mechaniczną o małej przepustowości.

Na terenie Ćmielowa zaewidencjonowano 475 zbiorników bezodpływowych, w których czasowo gromadzone są ścieki pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, jak i obiektów użyteczności publicznej. Problemem jest ich stan techniczny, w większości nie spełniają wymogów szczelności.

2.13.7. Gospodarka odpadami

Gmina nie posiada zlokalizowanego na własnym terenie składowiska odpadów komunalnych. Ze względu na warunki hydrogeologiczne (GZWP 420 i UZP) oraz gleby wysokich klas bonitacyjnych, na terenie gminy nie ma możliwości zlokalizowania składowiska odpadów niebezpiecznych lub innych niż niebezpieczne.

Systemem odbioru odpadów komunalnych jest objęta cała miejscowość Ćmielów. Odbioru odpadów z nieruchomości zamieszkałych dokonuje firma wybrana w drodze przetargu, natomiast odbiorem nieczystości stałych z pozostałych nieruchomości zajmuje się Samorządowy Zakład Wodociągów i Gospodarki Komunalnej w Ćmielowie

2.14. Zasoby przyrodnicze i środowiskowe

Zgodnie z podziałem regionalnym Polski (J. Kornacki 2000) gmina należy do podprovincji Wyżyna Małopolska (342), makroregionu Wyżyna Kielecka (342) w obrębie, której wydzielono mezoregiony Podgórze Iłżeckie (342.33) i Wyżynę Sandomierską (342.36). Według podziału geobotanicznego północna część obszaru gminy znajduje się w Krainie Świętokrzyskiej, Okręg Konecki, a część południowa należy do krainy Miechowsko – Sandomierskiej, Okręg Sandomiersko – Opatowski.

Obszar gminy według W. Okłowicza leży w obrębie lubuskiego wyżynnego regionu klimatycznego, charakteryzującego się przewagą wpływów kontynentalnych o dużych rocznych amplitudach temperatur, późnej i krótkiej wiosnie, długim lecie, długiej i chłodnej zimie. Lasy łagodzą dobowe ekstrema temperatury, modyfikują warunki „wietrzne” w ich otoczeniu przez ograniczenie prędkości i siły wiatru.

Naturalny system powiązań ekologicznych na terenie gminy tworzą:

- ekosystemy leśne, zajmujące powierzchnie 3630 ha w północnej części gminy, co stanowi około 31,5% ogólnej powierzchni, dominują bory mieszane z sosną i dębem szypułkowym,

- ekosystemy dolin rzecznych i łąkowe – występują głównie w dolinie rzeki Kamiennej i jej dopływów, tworzą one bogate florystyczne zespoły,
- ekosystemy wodne, tworzą je wody płynące i oczka wodne, starorzecze w obrębie doliny kamiennej z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinności,
- ekosystemy muraw i zarośli kserotermicznych – unikalne zbiorowiska roślinności charakterystyczne dla gleb suchych, ciepłych, zasobnych w węglan wapnia

Na podstawie „Inwentaryzacji przyrodniczej” BULiGL Przemysł 1995 rok, stwierdza się występowanie na terenie gminy wielu gatunków roślin objętych ochroną całkowitą i częściową. Zinwentaryzowano kilkadziesiąt stanowisk tych roślin oraz gatunków bardzo rzadkich głównie w obrębie kompleksów leśnych. Na obszarze gminy stwierdzono występowanie również miejsca gniazdowania rzadkich gatunków ptaków, między innymi kraski, kobuza, pustułki.

Brak na terenie gminy ośrodków wielkiego przemysłu sprawia, iż środowisko naturalne jest w dobrym stanie.

W ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013r., poz. 627 ze zm.) zostały wymienione następujące formy ochrony przyrody:

- ◆ **parki narodowe** – obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych, naukowych, społecznych, kulturowych i edukacyjnych, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe”
- ◆ **rezerwaty przyrody** – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.
- ◆ **parki krajobrazowe** – obszary tworzone są ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe terenów, w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.
- ◆ **obszary chronionego krajobrazu** – obszary chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, o różnej wielkości, zwykle rozległe, obejmujące pełne jednostki środowiska naturalnego takie jak doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmowe, torfowiska. Obszary chronionego krajobrazu są przeznaczone głównie na rekreację i pełnią funkcje korytarzy ekologicznych.
- ◆ **obszary Natura 2000**, w których wyróżniamy:

◆ **obszary specjalnej ochrony ptaków** - tereny wyznaczone do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju (OSO) .

◆ **specjalne obszary ochrony siedlisk** – tereny utworzone w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków. Obszary te przyczyniają się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego obszaru.

◆ **pomniki przyrody** - pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

◆ **stanowiska dokumentacyjne** - ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

◆ **użytki ekologiczne** - zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

◆ **zespoły przyrodniczo-krajobrazowe** – są to fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne. Zespoły wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych.

◆ **ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów** - prawny sposób zabezpieczenia rzadko występujących na terenie kraju lub państw członkowskich Unii europejskiej rzadkich endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk.

Na terenie miejscowości Ćmielów według materiałów zawartych w rejestrze form ochrony przyrody RDOŚ Kielce oraz informacji zawartych na stronach: gdos.gov.pl występują następujące formy ochrony przyrody:

♦ **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) – obszar Natura 2000 „Dolina Kamiennej” PLH 260019.** Obszar o powierzchni 2731,88ha położony jest w obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckie stanowi korytarz ekologiczny o randze krajowej. Teren ostoi stanowi dolina Kamiennej, która jest równiną o wysokościach rzadko przekraczających 200 m. W dolinie dominują rozległe łąki o zmiennym uwilgotnieniu, a także łągi, zarośla wierzbowe, trafiają się także torfowiska niskie. Dolina Kamiennej stanowi korytarz ekologiczny o randze krajowej. W obszarze tym występuje kilkanaście typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy i starorzecza. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe, zwłaszcza w odcinkach przełomowych doliny Kamiennej z licznymi odsłonięciami skalnymi, jaskiniami oraz głębokimi wąwozami. W obszarze występuje kilkanaście gatunków zwierząt wymienionych w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej.

W Dolinie Kamiennej stwierdzono również rzadkie gatunki ptaków jak orlik krzykliwy, czy krwawodziób, a także gatunki zwierząt, między innymi: smukwa kosmata, modliszka zwyczajna i gniewosz plamisty.

W czasie realizacji planowanych przedsięwzięć, w przypadku stwierdzenia ewentualnych miejsc gniazdowania ptaków lub miejsc lęgowych, należy je odpowiednio zabezpieczyć lub przenieść po uzgodnieniu z właściwym organem, lub nanieść zmiany w projektach w celu ominięcia siedlisk czy lęgówisk. Również w przypadku stwierdzenia obecności stanowisk roślin chronionych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów niszczenia siedlisk gatunków lub okazów gatunków, wydawanych w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (T.j. Dz. U. z 2013r., poz. 627 z późn. zm.)

2.15. Zasoby środowiska kulturowego i przestrzennego.

Na terenie gminy Ćmielów zaewidencjonowano 84 obiekty zabytkowe pochodzące z XIV-XX w. Największa ilość obiektów zakwalifikowanych, jako zabytkowe wpisane do

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów

rejestrze Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach znajdują się w Ćmielowie.

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1.	Ćmielów	Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP, 1509, XVII-XIX, nr rej.: 74/A z 20.05.1977
2.	Ćmielów	Kościół, nr rej.: 476 z 18.03.1957 oraz 637/A z 28.10.1971
3.	Ćmielów	Dzwonnica
4.	Ćmielów	Kostnica
5.	Ćmielów	Ogrodzenie z bramą
6.	Ćmielów	Cmentarz parafialny, nr rej.: 347/A z 14.06.1988
7.	Ćmielów	Zespół zamkowy, 1519-31, XVII, nr rej.: 338 z 4.12.1956, 440/A z 23.04.1967 oraz 75/A z 20.05.1977
8.	Ćmielów	Ruiny zamku z kaplicą
9.	Ćmielów	Budynek przedzamcza z wieżą bramową
10.	Ćmielów	Fortyfikacje ziemne

Tabela nr 3. Wykaz obiektów z rejestru Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach dla m. Ćmielów, źródło: GPONZ 2010-2013.

W Ćmielowie zachował się zabytkowy układ urbanistyczny miasta, które otrzymało prawa miejskie na podstawie przywileju lokacyjnego z 1505 roku. Pozostałości układu miejskiego stanowią ulice: Rynek, Długa, Opatowska, Ostrowiecka, Sandomierska i Sienkiewicza wraz z zlokalizowaną wzdłuż nich zabudową.

Ponadto na terenie miejscowości znajduje się wiele stanowisk archeologicznych, są to głównie osady i cmentarzyska z epoki neolitu, brązu i wczesnego średniowiecza. Szczególnie wysoką wartość pod względem konserwatorskim posiada osada „Gawroniec” w Ćmielowie.

Problemem jest zły stan techniczny obiektów dziedzictwa kulturowego, powodem jest między innymi fakt, iż pozostają one w większości w rękach prywatnych lub wchodzi w skład nieruchomości po spółdzielniach rolniczych. Brak możliwości przeprowadzenia prac konserwatorskich powoduje głównie bariera finansowa, koszty przekraczają możliwości właścicieli bądź władających.

Rys. nr 2 Ruiny zamku w Ćmielowie

Walory naturalne, zabytki kultury materialnej sprawiają, iż teren Ćmielowa jest atrakcyjny krajobrazowo i turystycznie.

3. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW

Analiza zasobów zawiera wykaz elementów materialnych oraz niematerialnych miejscowości Ćmielów, które mogą być wykorzystane dla rozwoju miejscowości, w działaniach na rzecz jej odnowy.

Rodzaj zasobu	Znaczenie zasobu			
	Brak	Jest o małym znaczeniu	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze, położenie				
Walory krajobrazu				x
Walory klimatu			x	
Walory szaty roślinnej, świat zwierzęcy			x	
Wody podziemne i powierzchniowe				x
Osobliwości przyrodnicze	x			
Gleby, kopaliny, budowa geologiczna		x		
Cenne przyrodniczo obszary	x			
Środowisko kulturowe				
Walory architektury, zabytki			x	
Walory zagospodarowania			x	

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów

przestrzennego				
Zespoły artystyczne				x
Obiekty i tereny				
Tereny mieszkaniowe				x
Tereny pod działalność gospodarczą		x		
Tereny rekreacyjno - turystyczne		x		
Place i miejsca publicznych spotkań		x		
Miejsca sportu			x	
Szlaki turystyczne				x
Dziedzictwo religijne i historyczne				
Miejsca, osoby i przedmioty kultu		x		
Święta, odpusty				x
Tradycje, obrzędy, gwara	x			
Ważne postacie historyczne		x		
Specyficzne nazwy	x			
Gospodarka, rolnictwo				
Znane firmy produkcyjne i usługowe				x
Specyficzne produkty gospodarskie	x			
Miejsca noclegowe, gastronomia		x		
Infrastruktura społeczna				
Dom Kultury				x
Szkoły			x	
Placówki opieki społecznej			x	
Kapitał społeczny i ludzki				
Stowarzyszenia				x
Ochotnicza Straż Pożarna			x	
Posterunek Policji			x	

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI ĆMIELÓW

Przeprowadzenie analizy SWOT jest jednym z czynników umożliwiających podjęcie prawidłowej decyzji na podstawie posiadanych zasobów. Umożliwia usystematyzowanie korzystnych i niekorzystnych cech miejscowości, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość miejscowości i jej mieszkańców.

Przeprowadzenie analizy jest niezbędną czynnością do prawidłowej oceny sytuacji miasta.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego miejscowości Ćmielów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjne położenie w malowniczej okolicy 2. Dobra obsługa komunikacyjna (MPK, PKS, PKP) 3. Wysoki stopień zwodociągowania zgazyfikowania, dobrze rozwinięta sieć telefoniczna 4. Bogata historia, znaczące walory kulturowe – zachowane zabytki, ciekawe miejsca (żywe muzeum porcelany), zachowany historyczny układ przestrzenny, ślady zabytkowego osadnictwa 5. Duża atrakcyjność osiedleńcza – wyznaczone tereny pod zabudowę mieszkaniową 6. Centralnie usytuowany Park Miejski 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nienajlepszy stan techniczny dróg i chodników 2. Brak obwodnicy miasta 3. Niewystarczająca długość sieci kanalizacji sanitarnej 4. Niewłaściwy stan techniczny parkingowych w rejonie ośrodka zdrowia i urzędu 5. Brak odpowiedniej do potrzeb infrastruktury rekreacyjnej 6. Duże bezrobocie 7. Brak boiska przy Szkole Podstawowej w Ćmielowie 8. Konieczność remontu muru cmentarnego oraz wykonanie alejek na cmentarzu parafialnym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych w tym dla rozwoju turystyki 2. Istniejące obiekty i atrakcje turystyczne (zabytkowy kościół, cmentarz, ruiny zamku, układ urbanistyczny miejscowości, „Żywe Muzeum Porcelany”) 3. Możliwość pozyskania środków z funduszy Unii Europejskiej 4. Powstanie nowych miejsc pracy w obsłudze turystycznej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające fundusze na dalszy rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także nie właściwe zagospodarowanie terenów ważnych dla wizerunku miejscowości i jej mieszkańców. 2. Migracja ludzi młodych 3. Wzrost zagrożeń patologiami społecznymi (alkoholizm, narkomania) 4. Brak ożywienia gospodarczego, a tym samym nowych miejsc pracy

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, iż w naszej miejscowości **standard życia** jest raczej dobry, a położenie Ćmielowa oraz istniejące warunki przyrodniczo – krajobrazowo - zabytkowe otwierają szansę na rozwój turystyki, niosąc nadzieję na lepszą przyszłość.

Jakość życia jest raczej przeciętna, szanse na poprawę mieszkańcy wiążą z modernizacją dróg i ulic, rozbudową kanalizacji sanitarnej, remontem Domu Kultury jako wizytówki miasta.

Byt (czyli warunki ekonomiczne) są trudne. Panuje trudna sytuacja materialna, czemu sprzyja wysokie bezrobocie, szansę na poprawę bytu upatrywane są w rozwoju turystyki w miejscowości poprzez stworzenie odpowiedniego zaplecza technicznego.

Podsumowując stwierdzamy, że tożsamość i wartość miejscowości oraz życie mieszkańców są raczej przeciętne.

5. WIZJA ROZWOJU ĆMIELOWA

Ćmielów będzie:

- nowoczesnym i bezpiecznym miastem z kanalizacją, dobrymi drogami i chodnikami.
- zadbany, czysty z estetycznymi domami oraz dobrze zagospodarowanym centrum miasta
- dawał szansę na rozwój turystyki, sportu i rekreacji
- przyjaznym miejscem dla mieszkańców i potencjalnych turystów

6. CELE, DZIAŁANIA, ZADANIA

Plan odnowy miejscowości Ćmielów zakłada realizację wielu działań. Wspólnym celem planowanych inwestycji jest przede wszystkim poprawa warunków życia mieszkańców Ćmielowa.

Celami szczegółowymi są:

- ułatwienie dostępu do podstawowych usług socjalnych,
- tworzenie warunków do rozwoju turystyki
- poprawa wizerunku miasta (atrakcyjności),

Planowane zadania wg. priorytetów realizacji to:

Zadanie nr 1: Zagospodarowanie terenu Rynku w m. Ćmielów

Istniejący „park” zlokalizowany przy ulicy Rynek w Ćmielowie jest jedynym miejscem wypoczynku dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Ćmielowa. Zlokalizowany w centrum miasta świadczy między innymi o estetyce miejscowości, jest również jest miejscem odpoczynku turystów. Jednakże obecne wyposażenie w urządzenia małej architektury (plac zabaw, ławki, kosze) oraz stan techniczny nawierzchni parkingów przylegających do parku pozostawia wiele do życzenia. Brak odpowiedniej ilości alejek parkowych oraz niewłaściwe oświetlenie nie sprzyja budowie wizerunku Ćmielowa jako miejscowości przyjaznej dla mieszkańców.

W ramach niniejszego zadania planuje się wykonanie:

- przebudowę nawierzchni parkingów przylegających do parku,
- przebudowę nawierzchni drogi dojazdowej do parkingu
- nowego i remont istniejących chodników i alejek parkowych,
- montażu urządzeń placu zabaw oraz nowych ławek i koszy na śmieci,
- modernizację istniejącego oświetlenia parkowego

Beneficjentami projektu będą: mieszkańcy z terenu całej gminy Ćmielów oraz turyści.

Zadanie zostało zrealizowane w 2009 roku

Zadanie nr 2: Utwardzenie terenu przy ośrodku zdrowia i urzędzie miasta

Teren położony bezpośrednio przy Urzędzie Miasta i Gminy i Ośrodku Zdrowia w Ćmielowie wymaga wykonania gruntownego remontu, poprzez wymianę nawierzchni z betonowej na asfaltową oraz utwardzenie ciągów pieszo – jezdniowych kostką brukową. Ogólnodostępny teren położony przy ważnych ośrodkach, stanowią o atrakcyjności gminy.

Zadanie nr 3: Remont sali widowiskowej w budynku Domu Kultury w Ćmielowie

Obecny stan techniczny obiektu jest niezadowalający. Wymagany jest natychmiastowy remonty obiektu, szczególnie sali widowiskowej w zakresie dostosowania do obowiązujących norm i przepisów p.poż oraz bhp. Wymiana foteli na sali widowiskowej, usunięcie materiałów łatwopalnych, wymiana drzwi ewakuacyjnych i ich oznakowanie, remont wentylacji, gruntowne odnowienie ścian, remont podłogi i sceny do główne zadania.

Jedyny taki obiekt w gminie z salą widowiskową, która służy zarówno pod potrzeby jednostki kultury (występy podopiecznych, organizację imprez i przeglądów artystycznych,

konkursów) a także społeczności miasta i gminy jako miejsce spotkań, konferencji, narad. Obiekt położony jest w samym centrum miasta, stanowi jego wizytówkę.

Zadanie nr 4: Remont muru cmentarnego wraz z utwardzeniem alejek na cmentarzu parafialnym w Ćmielowie.

Na terenie miasta, w południowej jego części położony jest zabytkowy cmentarz parafialny. Wpisany jest on do wojewódzkiego rejestru zabytków. Cmentarz ten wymaga wykonania konserwacji – remontu muru okalającego cmentarz, a także wykonania utwardzenia alejek cmentarnych. Odnowienie muru cmentarnego pozwoli na zachowanie zabytku dla następnych pokoleń, a wykonanie alejek cmentarnych z pewnością poprawi estetykę obiektu.

Zadanie nr 5: Doposażenie placu zabaw w Ćmielowie.

Plac zabaw położony w Parku Miejskim, który został w 2009 roku gruntownie zmodernizowany, wymaga wykonania doposażenia w urządzenia do ćwiczeń na powietrzu. Brak elementów do rekreacji i ćwiczeń dla młodzieży powoduje, że teren parku jest nie w pełni wykorzystywany. Doposażenie placu zabaw w siłownię zewnętrzną pozwoli na lepsze zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży.

Zadanie nr 6: Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej

Istniejąca długość sieci kanalizacji sanitarnej w m. Ćmielów jest niewystarczająca. Powoduje to konieczność korzystania z indywidualnych zbiorników bezodpływowych na ścieki, co podnosi koszty ponoszone w związku z odbiorem nieczystości płynnych i transportem ich do oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Świętokrzyskim. Ponadto brak dobrze rozbudowanej infrastruktury sanitarnej wpływa negatywnie na atrakcyjność inwestycyjno- osiedleńczą. Stanowi również barierę w rozwoju przedsiębiorczości, a także źle wpływa na stan środowiska naturalnego (infiltracja ścieków przez nieszczelne przegrody zbiorników do wód podziemnych i powierzchniowych)

Zakres prac obejmuje budowę odcinków kanałów sanitarnych w ulicach: Wałowej, Mostowej, Legionów, Staszica, Sandomierskiej o przewidywanej łącznej długości ok. 1,75 km i 1 szt. przepompowni ścieków.

Zadanie nr 7: Budowa hali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem na terenie Szkoły Podstawowej w Ćmielowie

Na terenie miejscowości Ćmielów funkcjonuje Szkoła Podstawowa. Placówka ta ma do dyspozycji niewielką salę gimnastyczną, której powierzchnia użytkowa jest nieadekwatna do ilości uczniów uczęszczających do szkoły. Dzieci i młodzież szkolna ma ograniczony dostęp do profesjonalnego sprzętu i infrastruktury sportowej, co jest przyczyną powstawania wad postawy. Odpowiednia hala gimnastyczna (o pełnowymiarowej płycie boiska do gry w piłkę ręczną wraz z zapleczem) zapewni nie tylko należyte warunki nauki, lecz również będzie alternatywą spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i osób dorosłych poza godzinami pracy szkoły.

Beneficjentami ostatecznymi projektu będą: dzieci i młodzież szkolna z Ćmielowa oraz wszyscy mieszkańcy gminy Ćmielów.

Zadanie zostało zrealizowane w 2010 roku

Zadanie nr 8: Modernizacja drogi wojewódzkiej

Droga wojewódzka Nr 755 przebiega przez centrum Ćmielowa. Stanowi ona tzw. „kręgosłup komunikacyjny” Miasta i Gminy Ćmielów. Obecny jej stan techniczny jest niezadowalający. Brak odpowiedniego odwodnienia jezdni, liczne ubytki nawierzchni oraz koleiny stwarzają realne zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu pojazdów jak i pieszych.

Zakres inwestycji: modernizacja nawierzchni wraz z budową odpowiedniego odwodnienia całej drogi wojewódzkiej nr 755 (w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Ćmielów).

Beneficjentami projektu będą wszyscy użytkownicy przedmiotowej drogi.

W 2013 roku Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich przebudował część drogi w mieście Ćmielów tj. odcinek rzędu 700mb. Trwają również prace nad przebudową drogi na odcinku od Ostrowca Św. do m. Ćmielów. Do wykonania remontu istniejącej nawierzchni DW 755 w granicach miasta Ćmielów pozostaje odcinek o długości ok. 3km.

Zadanie to, choć nie jest zadaniem własnym gminy, jest społecznie oczekiwane przez mieszkańców Ćmielowa.

Zadanie nr 9: Budowa obwodnicy Ćmielowa

Niewątpliwym problemem małych miast położonych wzdłuż ważnych ciągów komunikacyjnych jest brak obwodnicy, która odciążałaby z ruchu ciężkiego drogi i ulice przebiegające przez centra tych miejscowości.

Budowa obwodnicy Ćmielowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 755 jest szczególnie uzasadnionym zadaniem, z uwagi na bardzo zwartą zabudowę w centrum miasta, przez które przebiega droga wojewódzka, tworząc korytarz transportowy – Ostrowiec Świętokrzyski –

Lublin oraz Ostrowiec Św. – Rzeszów. Skierowanie ruchu ciężarowych pojazdów na obwodnice spowoduje nie tylko poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w mieście, lecz również poprawi warunki życia mieszkańców.

Zakres realizacji inwestycji: budowa obwodnicy Ćmielowa o łącznej długości ok. 8 km.

Zadanie jest realizowane przez zarządcę drogi wojewódzkiej – Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach. Obecnie na inwestycję ŚZDW uzyskał decyzję – zezwolenie na realizację przedsięwzięcia. Planowane wykonanie inwestycji to 2016 rok

Zadanie nr 10: Organizacja imprez kulturalnych i festynów

O jakości życia mieszkańców, nie stanowią tylko inwestycje polegające na budowie lub przebudowie infrastruktury technicznej, to również zapewnienie mieszkańcom Ćmielowa odpowiednich rozrywek w postaci organizacji imprez kulturalnych, które przy zastosowaniu odpowiedniej promocji podnoszą atrakcyjność turystyczną miejscowości.

7. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Harmonogram realizacji zadań zawiera przedsięwzięcia typowo inwestycyjne (oprócz zadania nr 10), które zostały uzgodnione z mieszkańcami Ćmielowa, jako propozycje do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta i Gminy Ćmielów.

W poniższym harmonogramie zawarto orientacyjne terminy realizacji zadań. Wynika to bezpośrednio z niewielkich środków finansowych, jakimi dysponuje Miasto i Gmina Ćmielów oraz uzależnienia realizacji zadań od możliwości pozyskania środków z źródeł zewnętrznych.

Zadania będą sfinansowane przy udziale budżetu gminy i dostępnych funduszy pomocowych. Część zadań wymienionych w harmonogramie została już zrealizowana, a część nie posiada jeszcze pełnej dokumentacji technicznej, która będzie systematycznie sporządzana w miarę posiadanych środków przez gminę.

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów

Harmonogram realizacji zadań według priorytetów:

Lp.	Projekt	Okres realizacji	Koszt szacunkowy	Przewidywane źródła finansowania	Instytucje i podmioty uczestniczące	Oczekiwane rezultaty	Uwagi
1.	Zagospodarowanie terenu Rynku w m. Ćmielów	2009	438.582,09	PROW – 75% Gmina Ćmielów – 25%	Gmina Ćmielów	- przebudowa nawierzchni parkingów i placu przy pomniku - budowa placu zabaw - montaż urządzeń małej architektury – kosze uliczne – 19 szt., ławki parkowe- 36szt. - modernizacja oświetlenia	Zadanie zrealizowane w 2009 roku
2.	Utwardzenie terenu przy ośrodku zdrowia i urzędzie miasta	2014-2015	100.000,00	PROW – 75% Gmina Ćmielów – 25%	Gmina Ćmielów	- remont nawierzchni przy Urzędzie Miasta i Gminy i Ośrodka Zdrowia w Ćmielowie, - utwardzenie ciągów pieszo – jezdniowych przy w/w budynkach	
3.	Remont sali widowiskowej w budynku Domu Kultury w Ćmielowie	2014-2015	350.000,00	PROW -75% D.K/Gmina Ćmielów – 25%	Dom Kultury w Ćmielowie, Gmina Ćmielów	- remont sali widowiskowej wraz z wymianą foteli, - remont sceny, ścian i podłogi, - remont wentylacji, - wymiana drzwi ewakuacyjnych i ich oznakowania, - usunięcie materiałów łatwopalnych z sali widowiskowej	
4.	Remont muru cmentarnego wraz z utwardzeniem alejek na cmentarzu parafialnym w Ćmielowie.	2014-2015	120.000,00	PROW -75% Parafia pw Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Ćmielowie – 25%	Parafia pw Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Ćmielowie	- remont zabytkowego muru cmentarnego - wykonanie alejek cmentarnych na cmentarzu parafialnym	
5.	Doposażenie placu zabaw w Ćmielowie	2014-2015	60.000,00	PROW – 75% Gmina Ćmielów – 25%	Gmina Ćmielów	- doposażenie placu zabaw w Ćmielowie w rządu siłowni zewnętrznych	
6.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej	2014-2015	1.700.000,00	PROW 2007-2013-75% Gmina Ćmielów – 25% Kredyty z WFOŚiGW	Gmina Ćmielów	- budowa odcinków kanalizacji sanitarnej w Ćmielowie, o przewidywanej łącznej długości 1,75km i 1 szt. przepompowni ścieków	

Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów

7.	Budowa hali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem na terenie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Ćmielowie	2008-2010	3.600.000,00	RPOWŚ – 60% Gmina Ćmielów – 40%	Gmina Ćmielów	- budowa hali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem przy istniejącej szkole o pełnowymiarowej płycie boiska do gry w piłkę ręczną.	Zadanie zrealizowane w 2010 roku.
8.	Modernizacja drogi wojewódzkiej	2010-2016	5.000.000,00	RPOWŚ – 60% ŚZDW – 20% Gmina Ćmielów- 20%	ŚZDW Gmina Ćmielów	- modernizacja nawierzchni drogi na długości ok. 4km.	Zadanie częściowo zrealizowane w 2013 roku – odcinek o dł. rzędu 700m
9.	Budowa obwodnicy Ćmielowa	2012-2016	20.000.000,00	RPOWŚ- 60% ŚZDW- 20% Gmina Ćmielów- 20%	ŚZDW Gmina Ćmielów	Budowa obwodnicy Ćmielowa o długości ok. 4,3km	
10.	Organizacja imprez kulturalnych i festynów	corocznie	20.000,00 corocznie	Dom Kultury – 50% Gmina Ćmielów- 50%	Dom Kultury Gmina Ćmielów		

8. MONITOROWANIE PLANU

Realizacja założeń planu będzie monitorowana przez Zarząd Osiedlowy oraz Gminę Ćmielów. Będzie się to odbywać poprzez:

- budżet Miasta i Gminy Ćmielów na kolejne lata
- sprawozdania z realizacji budżetu Miasta i Gminy Ćmielów
- dokumentację z odbioru robót poszczególnych zadań.

Kontakt pomiędzy Gminą, a miejscowością będzie zapewniony poprzez Członków Zarządu Osiedla oraz aktywnych mieszkańców Ćmielowa.

Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą, Plan Odnowy Miejscowości Ćmielów może zostać w każdym czasie skorygowany, zaktualizowany w każdym z jego punktów.

9. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Spis tabel:

Tabela nr 1. Stan ludności w m. Ćmielów w latach 2008-2012 wg płci.....	6
Tabela nr 2. Bezrobocie w gminie Ćmielów.....	11
Tabela nr 3. Wykaz obiektów z rejestru Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konservatora Zabytków w Kielcach dla m. Ćmielów.....	23

Spis wykresów

Wykres nr 1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON	9
Wykres nr 2. Struktura gospodarstw rolnych w Ćmielowie	10

Spis rysunków

Rys. nr 1 Lokalizacja gminy Ćmielów na tle województwa świętokrzyskiego.....	5
Rys. nr 2 Ruiny zamku w Ćmielowie.....	23